

Colocviul republican al criticilor de teatru

In zilele de 22 și 23 octombrie, la Bacău, s-a desfășurat, conform unei tradiții bine statornicite, Colocviul criticilor dramatice, aflat la a cincea ediție republicană. Ca și la reuniunile precedente, au participat membri activi ai secției de critică a Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale din țară, numeroși profesori de la Institutul de Teatru (cu un grup de studenți ai secției de teatrologie), secretari literari, ziaristi, actori, activiști culturali: în afara acestora, în acest an, marcat de însemnatele directive ale Programului de măsuri în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, au luat parte la Colocviu un număr însemnat de instructori și membri ai formațiilor de artiști amatori din județ.

Coordonat, ca de obicei, de membrii Biroului secției de critică a A.T.M., sub egida organelor locale de partid și de stat, gazde atente și pline de solicitudine, Colocviul și-a propus ca temă *Rolul criticii în orientarea dramaturgiei și spectacolului contemporan românesc, în spiritul umanismului revoluționar al societății noastre*.

Temă largă și cuprinzătoare, dezbătută în numeroasele comunicări (18) și intervenții. Caracterizată de spirit responsabil, dorință de eficiență și colegialitate, dezbaterile s-a bazat, în primul rând, pe substanța recentelor documente de partid, manifestându-se, în bună măsură, ca o critică a criticii: s-a discutat

funcția de direcție și funcția de animator a criticii, s-au serialat criteriile de discernere a sensurilor ideologice în spectacol: critica și repertoriul, rolul activatorilor al criticii dramatice în modelarea corespunzătoare a afișului teatral, pledoaria pentru piesa românească de actualitate, caracterizată de angajare și valoare, au stat în centrul atenției.

Integrarea temeinică a criticii în viața cotidiană a teatrului a constituit un alt aspect al colocviului. Au fost propuse modalități diverse de acționare în câmpul teatral, variate forme de colaborare cu scenele, în vederea rezolvării depline a sarcinilor comune, ideologice și artistice. Firește, a fost abordat și raportul direct dintre critica dramatică și diferitele categorii de creatori: actorul, stilistica regizorilor etc. Dezbaterile au insistat, apoi, asupra nevoii de adâncire a analizei fenomenului teatral și, în acest sens, s-a plecat pentru o atenție sporită și cât mai calificată acordată spectacolului, ca fenomen artistic autonom.

Au asistat la lucrările Colocviului: Păun Bratu, secretar al Comitetului județean de partid Bacău, președintele Consiliului județean de educație politică și cultură socialistă, Aurel Ilie Calimandrie, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Dina Cocea, prim-vicepreședinte al A.T.M., Ana Toboșaru, secretar al A.T.M.

Coordonatorii colocviului (din partea biroului secției de critică a A.T.M.): Valentin Silvestru, Natalia Stancu-Atanasiu, Margareta Bărbuță, Ion Toboșaru, Constantin Paraschivescu.

Participanți la lucrări: Andrei Băleanu, Ileana Berlogea, George Genoiu, Mircea Ghițulescu, Mira Iosif, Carol Isac, Ioana Mărgineanu, Manuela Mihăilescu, Eugen Nicoră, Stefan Oprea, Constantin Paiu, Ion Parhon, Victor Parhon, Doina Șipoș, Valentin Tașcu, Bogdan Ulmu, Stelian Vasilescu.

Colocviul de la Bacău s-a caracterizat, în această ediție, printr-o imediată angajare a criticii dramatice în îndeplinirea comandamentelor Programului de măsuri, vizând rolul ce revine actului critic și participarea lui cât mai largă și mai directă la activitatea formațiilor artistice amatoare, în vederea ridicării nivelului interpretativ al acestora. Ca atare, programul întâlnirii a avut o latură inedită: deplasările participanților la spectacolele unor formații de amatori și ale unor teatre populare din județul Bacău. Trei echipe de lucru, alcătuite ad-hoc, au asistat, în comunele Măgurești, Poduri și Dărmănești,

la reprezentațiile artiștilor amatori (un spectacol de brigadă artistică, o piesă într-un act și un montaj literar), apoi, au urmărit un montaj artistic în interpretarea colectivului Teatrului popular din Slănic Moldova. Comitent, pe scena Teatrului Dramatic „Bacău” din Bacău, a avut loc un spectacol realizat de clasele de teatru ale Școlii populare de artă din Bacău, în colaborare cu artiștii amatori din comuna Mărgineni, cu formațiile Combinatului de îngrășăminte chimice, Centrului de calcul, Liceului economic, Fabricii de confecții și Întreprinderii de mașini-unelte. Aceste vizionări, încheiate, toate, prin discuții la obiect între artiștii amatori și participanții la colocviu, s-au răsfrânt util în dezbaterile comune, problemele teatrului de amatori și raporturile acestuia cu critica dramatică devenind, astfel, un capitol de seamă pe agenda lucrărilor. S-au subliniat, în această ordine de idei, bogatele tradiții existente în teatrul nostru și, firește, în exerci-

tarea criticii, legate de colaborarea dintre artiștii profesioniști și amatori; s-au amintit inițiativele mai vechi, care au pus bazele democratizării teatrului și făuririi noii noastre culturi.

În noua fază de dezvoltare a mișcării artistice de amatori, și sarcinile criticii dramatice sînt, azi, calitativ noi. Li revine criticii dramatice misiunea de a sesiza și respinge formele vetuste, perimate, ale colaborării dintre profesioniști și amatori, manifestările formale, rutiniere, de a pleda cu autoritate pentru ridicarea nivelului artistic al creației de masă.

A cincea ediție a Întilnirii republicane a criticilor dramatice a demonstrat concret necesitatea extinderii activității critice și a implicării responsabile a slujitorilor ei în îndeplinirea Programului de măsuri în domeniul activității ideologice, politice și cultural-educative.

M.I.

■ C. ISAC

Victor Ion Popa despre teatrul de amatori

Trăind și afirmându-se la nivelul societății, în întregul ei, teatrul profesionist se întîlnește cu teatrul de amatori pe multe din coordonatele activității sale. Punte de legătură cu publicul de toate categoriile, rezervă inepuizabilă de cadre, teatrul de amatori este unul din importantele mijloace de exprimare a talentului colectiv și individual. El răspunde unei cerințe naturale de comunicare pe calea artei și continuă un străvechi depozit de teatru, păstrat de-a lungul timpului. Înclinației de a arăta, prin conflict și dialog, gîndurile și atitudinile proprii îi urmează chemarea morală de a polemiza cu rătășițele trecutului și cu tarele de caracter. Extinderea masivă a teatrului de amatori, una dintre consecințele firești ale politicii de emulație culturală, în societatea noastră de azi, a ridicat această activitate la rangul unui fenomen de masă. Competițiile și înclînirile au relevat, aproape de fiecare dată, un potențial creator care a depășit sfera teatrului de amatori propriu-zis, înscrîndu-se în perimetrul artei autentice.

A evoca, în această fertilă împrejurare, tradițiile de cultură ce s-au identificat, în teatrul de amatori ca și în creația populară, în general, cu punctele de reper ale spiritualității întregului popor, este și

potrivit și necesar. Cărturari și artiști de seamă și-au îndreptat, și în trecut, atenția către înjgheburile teatrale — cite se aflau — de la orașe și sate, încercînd să surprindă scînteia talentului autentic, să îndrume teatrul de amatori către izvoarele artei adevărate.

La Victor Ion Popa, rivna cu care s-a ocupat, teoretic și practic, de teatrul de amatori, provine, mai cu seamă, dintr-o vocație pentru cultura de masă; inițiativele sale de răsunset — „Luna Bucureștilor”, Muzeul satului, teatrul radiofonic — contribuțiile sale la realizarea unui teatru muncitoresc și a unui teatru pentru copii, îndrumările cu valoare practică imediată adresate artiștilor amatori, îl așază printre cei mai importanți cititori moderni ai teatrului creat de cei mulți pentru cei mulți.

Victor Ion Popa s-a gîndit, mai ales, la artiștii teatrului de amatori atunci cînd a alcătuit „Mieul îndreptat de teatru”, cînd a teoretizat arta spectacolului și relația text-regizor-actor, ca și atunci cînd a întreprins alcătuirea tratatului de scenografie, pe care, dacă nu prezentul, viitorul are obligația de a-l reda publicului interesat. O critică curentă a întreprins Victor Ion Popa, și scrisă și orală, vizitînd așezămintele de cultură și asistînd la spectacolele amatorilor, în special ale tîranilor. Dealtfel, el vedea aici izvorul viu al unui teatru firesc, de o autenticitate populară integrală, neafectată de improvizațiile modelor artistice. Articolele sale vizează, în primul rînd, felul în care actorii amatori sînt consecvenți față de ei înșiși, în ce măsură creează ei, și nu așa-ziii specialiști, a căror intervenție autoritară o considera un adevărat atentat împotriva legilor firești ale existenței teatrului de amatori.